

www.a-centrum.net, spracovala: Mgr. Viera Hincová, 2019

CESTY K INKLÚZII II – NÁSTROJE PRE INKLUZÍVNE AKTIVITY

Hlavným cieľom projektu bola identifikácia indikátorov inkluzívneho prístupu v programoch a aktivitách väčšinových organizácií a subjektov práce s mládežou, ktoré výrazným spôsobom zvýšia prístupnosť a možnosti zapojenia mladých ľudí so všetkými typmi zdravotných znevýhodnení a so vzdelávacími prekážkami do činnosti týchto organizácií.

Predložený materiál by mal pomôcť orientácii v tom, ako zavádzať inkluzívne prvky do práce majoritných mládežníckych organizácií.

Poskytovanie informácií

Web stránky, sociálne siete – je potrebné **používať aj verzie pre nevidiacich a slabozrakých**, určiť si v organizáciách pravidlá pre zverejňovanie informácií, aby boli dostupné všetkým, **titulky** na videách a popisy obrázkov sú viditeľné len tie, ktoré sú tam vložené, nie tie, ktoré sú súčasťou obrazu. Patrí sem tiež formátovanie emailov, on-line informácií, typ písma, veľkosť, informácie o mape či mieste konania.

V informačných materiáloch na internete aj v tlačovinách je potrebné tiež **používať verzie s jednoduchším, praktickým, zrozumiteľným jazykom** a štýlom pre zdravotne znevýhodnených so špeciálnymi čitateľskými potrebami alebo intelektovým znevýhodnením.

Prihlášky na školenia – odporúčame používať možnosť, kde môžu prihlasujúci sa napísať svoje obmedzenia, nie v časti Iné, je to pomoc nielen pre samotného účastníka, ale aj pre školiteľov, aby si pripravili vhodné aktivity, počítali s opakovaným vysvetlením teoretickej časti alebo variantmi aktivít. Využívanie prevažne vizuálnych prvkov je problematické pre osoby so zrakovým znevýhodnením. Taktiež je možné v pozvánke napísať, v akom rozsahu je podujatie dostupné pre mládež so zdravotným obmedzením.

Sprístupnenie informácií o podujatiach a aktivitách je možné v rôznych formách: formy: brožúra, aplikácia, audio, video, Braillovo písmo a podobne. Dôležitá je tiež **technická podpora** (mobilné aplikácie, počítačové programy, orientačné mapy, popis stručnej obsluhy, aplikácie napr. na bezbariérovosť, nárok na tlmočníkov, prečítanie textov účastníkovi na mieste, zoznam reštaurácií pre alergikov...)

Pri príprave podujatí a celkovo nastavovaní činnosti organizácie sa zdá výborným nápadom komunikovať s panelom zdravotne znevýhodnených mladých ľudí, ktorí dajú spätnú väzbu,

www.a-centrum.net, spracovala: Mgr. Viera Hincová, 2019

námety pri tvorbe pozvánok, prihlášok, plagátov, využití sociálnych médií, kontaktov, plánovaných aktivít, prezentácií, priestorov a podobne.

Je potrebné tvoriť a vyhľadávať bezpečné, inkluzívne priestory na stretávanie sa, komunitný rozvoj ako napríklad inkluzívna kaviareň, dostupné komunitné centrá.

Z dlhodobiejšieho hľadiska je potrebné myslieť na vzdelávanie, informovanosť, osvetu pracovníkov s mládežou o rôznych typoch zdravotného znevýhodnenia. Pomáhať môžu podporné skupiny, živé knižnice, alebo zapojenie súrodencov či rodičov ako dobrovoľníkov, asistentov alebo mentorov pre mládežníckych vedúcich.

Dôležitým prvkom v začleňovaní je potreba pripraviť kolektív na príchod mladého človeka so zdravotným znevýhodnením skupiny mladých ľudí, a pracovať s nimi, ak nastane nejaký problém. S tým súvisí aj dlhodobiejšia potreba práce s prekonávaním predsudkov a bariér medzi mladými ľuďmi.

Potrebné je tiež systematické vzdelávanie pomáhajúcich profesií vrátane pracovníkov s mládežou, animátorov. Stále viac vyvstáva do popredia aj **zdravotnícka príprava pracovníkov s mládežou** pre potreby zdravotných ťažkostí rôzneho druhu, napr. Epilepsia, cukrovka a pod. Je potrebné si uvedomiť aj fakt, že nie každý problém sa už musel v živote dieťaťa prejaviť, takže ani rodičia nemusia o probléme vedieť alebo ho mať diagnostikovaný, môže k tomu dôjsť práve počas mládežníckej aktivity, čiže nejde iba o identifikovanú mládež so zdravotným znevýhodnením ale aj celkovú potrebu pripravenosti v tejto oblasti.

Vhodnou súčasťou prípravy podujatia a práce s mladými ľuďmi so zdravotným znevýhodnením môže byť **vytvorenie plánu manažmentu rizík viazaných na účastníkov so špeciálnymi potrebami**. K tomu je potrebné komunikovať vopred s účastníkmi, s jeho rodičmi a / alebo odborníkmi a s organizáciami, ktoré pracujú s mladými ľuďmi s daným znevýhodnením.

Prínosom môže byť mať určenú **kontaktnú osobu na podujatí**, s ktorou môže zdravotne postihnutý účastník riešiť problémy, či už príde s asistentom, alebo nie. Táto osoba bude pripravená v oblasti inklúzie a môže byť sprostredkovateľom medzi osobami so zdravotným znevýhodnením a personálom zariadenia apod.

Zadanie **podmienok a kritérií pri výbere priestorov** na realizáciu podujatí by malo obsahovať aj vhodné podmienky pre zdravotne znevýhodnených (aj vtedy, keď sa vyberá priestor súťažou ešte predtým, ako poznáme potreby účastníkov). K tomu je potrebné mať dobrú znalosť o potrebách, týchto skupín, o priestoroch, kde je program - pre vozičkárov min. 70 cm dvere, dostatočne veľké toalety, izby, rôzne typy diét, nezamykať ZŤP WC a nech je WC naozaj WC – dodržiavanie rozmerov, nerobiť z neho sklad nepotrebných vecí.

Môže byť tiež potrebné mať pripravené pomôcky (ktoré si účastníci sami nedonesú). Nápomocným prvkom môže byť vytvoriť príležitosť **prísť skôr pred začatím programu a v pokoji sa zoznámiť**

www.a-centrum.net, spracovala: Mgr. Viera Hincová, 2019

s prostredím. Možnosť pre rodiča alebo súrodenca zúčastniť sa na programe s dieťaťom je prirodzenou formou asistencie, postupne je prípadne možné túto asistenciu redukovať.

Pýtať si spätnú väzbu po akciách primeraným spôsobom pre handicapovaných, formou nahrávky, pomoci pri zapisovaní a podobne,

V projektových žiadostiach je potrebné vyhradiť financie na zaškolenie dobrovoľníkov pri práci s deťmi so špeciálnymi potrebami - v konkrétnom znevýhodnení, tiež pre možnosť zapojenia odborníkov do prípravy ale aj realizácie podujatí a aktivít.

Mládežnícke organizácie by uvítali databázu expertov a mentorov, ktorí by im poskytli supervíziu a vedenie v jednotlivých fázach úpravy vzdelávacích aktivít a podujatí pre rôzne typy znevýhodnení.

V oblasti šírenia povedomia, búranie predsudkov, osveta v spoločnosti by uvítali Národnú kampaň pre inklúziu, aby mali ľahšiu situáciu pri presadzovaní potrebných zmien. Dôležité je vytvoriť takú atmosféru, aby sme nepovažovali osoby so zdravotným postihnutím za problémové a zaťažujúce.

Navrhli sme tiež využitie komunitných centier rôzneho typu na vzájomné spoznávanie sa, diskusie, zdieľanie príbehov, námetov, dobrých príkladov, nápadov, prípadne opakované okrúhle stoly a diskusie na zdieľanie skúseností a vzájomné učenie sa. Najviac žiadané sú praktické rady a zručnosti, zážitkové vzdelávanie – ako to handicapovaní prežívajú a ako sa dá pomôcť – napríklad ako pomôcť osobe so zdravotným postihnutím do MHD, ako viesť nevidiaceho a slabozrakého kamaráta, kolegu, spolužiaka a podobne.

Pri komunikácii s osobami so zdravotným znevýhodnením je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

Mladí ľudia so zdravotným znevýhodnením majú rovnaké právo žiť plnohodnotný život a využívať všetky služby dostupné zdravej populácii.

Mladí ľudia so zdravotným znevýhodnením sú rovnakí ľudia, ako ktokoľvek iný – dôležité je sústrediť sa na človeka, nie na jeho postihnutie.

Mladí ľudia so zdravotným znevýhodnením sú mimoriadne diferencovaná skupina – v rámci jednej skupiny postihnutia sa samotní jedinci mimoriadne odlišujú.

Pri komunikácii s ľuďmi so zdravotným znevýhodnením je dôležité hovoriť priamo s nimi a nie s jeho/jej asistentom alebo sprievodcom.

Je potrebné voliť vhodné formy komunikácie

Najlepším zdrojom informácií sú samotní ľudia so zdravotným znevýhodnením, avšak zodpovednosť z vhodných podmienok nemôže ležať iba na nich.

Checklist pre inkluzívne aktivity

www.a-centrum.net, spracovala: Mgr. Viera Hincová, 2019

1. Do našej aktivity (podujatia) aktívne zapájame aspoň dve rôzne skupiny mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením
2. Informačné materiály prispôbujeme potrebám danej skupiny
3. Informačné materiály prispôbujeme potrebám mladých ľudí so zmyslovým postihnutím (titulky na video, pozvánka v posunkovej reči, popisy obrázkov a uvádzanie informácií v texte, nie iba v tele obrázka)
4. Informačné materiály prispôbujeme potrebám mladých ľudí s intelektovým znevýhodnením (ľahko čitateľný jazyk, krátke a jednoznačné informácie)
5. Informačné materiály (pozvánka, web) obsahujú informácie pre osoby so zdravotným znevýhodnením na vhodnom dobre dostupnom mieste, dostatočne podrobné a prezentované vhodnou formou (audio nahrávka, text s popisom cesty, výrazné kontaktné informácie)
6. Pri príprave aktivity alebo podujatia komunikujeme s mladými ľuďmi so zdravotným znevýhodnením ohľadne vytvorenia podmienok pre ich zapojenie a účasť
7. Máme pripravenú dobre inštruovanú kontaktnú osobu
8. Máme vlastných asistentov alebo zabezpečujeme asistenciu s pomocou organizácie, ktorá pracuje s danou skupinou mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením
9. V prípade potreby máme zabezpečenú odbornú (psychológ, špeciálny pedagóg) alebo lekársku starostlivosť
10. Priestory pre podujatie sú bezbariérové
11. Overili sme podmienky v ubytovacom zariadení – izba pre osoby so zdravotným znevýhodnením, parkovacie miesta, toalety
12. Máme vytvorenú špeciálnu zónu pre mladých ľudí so špeciálnymi potrebami, nemusia byť len ZŤP, pre zrýchlenie prístupu na podujatie
13. V prípade potreby máme aj zónu na oddych alebo so zníženou zvukovou záťažou a podobne
14. Vytvárame podmienky pre účasť asistentov alebo blízkych osôb v prípade potreby (ubytovanie, zľava na vstupnom alebo účastníckom poplatku a pod.)
15. Máme pripravený krízový scenár alebo plán manažmentu rizík
16. Pri dôležitých a významných podujatiach máme zabezpečené tlmočenie do posunkovej reči, vrátane pozvánky na podujatie
17. Moderátori alebo animátori poznajú spôsoby ako prispôbiť aktivity danej cieľovej skupine mládeže so zdravotným znevýhodnením
18. Pri vzdelávacích aktivitách vieme prispôbiť tempo a /alebo formu aktivít rôznym skupinám mladých ľudí so znevýhodnením
19. Pri on-line kurzoch počítame so špeciálnymi potrebami mladých ľudí s poruchami učenia – napríklad možnosť predĺženého testovacieho času, možnosť audio materiálu namiesto písaného materiálu pre dyslektikov a podobne

www.a-centrum.net , spracovala: Mgr. Viera Hincová, 2019

20. Pri vyhodnocovaní aktivít a podujatí venujeme pozornosť hodnoteniu zo strany mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením, informácie zisťujeme vhodnou a primeranou formou prispôsobenou ich znevýhodneniu

INKLÚZIA JE STAV, KEDY ŽIADNY MLADÝ ČLOVEK NEBUDE MUSIEŤ PREKONÁVAŤ BARIÉRY K TOMU, ABY SA MOHOL ZÚČASTNIŤ, ALEBO ZAPOJIŤ DO AKEJKOL'VEK AKTIVITY ČI ČINNOSTI. TENTO MODEL JE MOŽNÝ ROVNAKO V ROVESNÍCKEJ, AKO AJ VEKOVO ZMIEŠANEJ SKUPINE MLADÝCH ĽUDÍ, KTORÍ NAVZÁJOM REŠPEKTUJÚ SVOJE POTREBY V RÁMCI SKUPINY, ŠIRŠEJ KOMUNITY A SPOLOČNOSTI.